

Előjáró beszéd*

Kedves Olvasó,

ha már eddig is figyelemmel kísérted Marlon és Marion sorsát, jól tudod, hogy mielőtt a róluk szóló regény hőseivé válhattak volna: elkeveredtek az egyre növekvő káoszban, a szoba (az én szobám) irtózatossá rendetlenségében, s ahogy az idő telik-kimúlik, bizony feledésbe merül a róluk való szép emlék is. Az alábbi írásokból — melyeket most szíves figyelmedbe ajánlok — újabb adatokat és feltételezéseket tudhatsz meg halálukról. Találkozhatsz a Felügyelővel (*A felügyelő és a hangyák*), a szervezet benjáminjával, aki hőseinket egy lehetséges bűneset áldozataiként véli felfedezni, s aztán végigkutyagolhatod a lengyel piacot, kísérve Mariont (*Jóslat Marionnak*), mert az itt feltárt verzió szerint először Marlon tűnt el, s csak jóval később Marion (vagy talán arról van szó, hogy amint egymás számára eltűntek, egyben végérvényesen is), s végül az utolsó kis vers (*Szentmise*) az ismerősök, vélt barátok álszentmiséjére kalauzol, a gyászmise aurája, s a résztvevők megúszás-öröme, ami itt megkapó.

S most még, e rövid invitáció okán, az Előbeszéd megszokott rendjétől eltérve, válaszolok az általad, általam feltett kérdésre, hogy mivégre is e retrospektív előadás, a téma és szereplőink történeti hűségű rekonstrukciója? Mégis csak nevetséges — mondod —, vagy legalábbis anakronisztikus a mától való eltérés, úgy tenni, mintha hőseink halálát (eltűnését) követő évek meg sem történtek volna, illetve mindaz, ami történt, a múlttal való modellezés céljával történt volna. Olyképpen tűnsz föl — folytatod, látva rajtam az értetlenkedést —, mint a régi zene mániákusai, akik ósdi hangszerszörnyekkel (mit originalinstrumenten) a káprázat, s a csalás (ámítás) erdejébe kalauzolják minden félrevezetésre kapható hallgatóikat. S talán te sem áttallanád kijelenteni — folytatod immáron dühösebben —, hogy eme retrospektív előadás az igazi, s fölébe emelkedik mindannak, amit — hölgyeim és uraim: írj és mondd — az utóbbi száz esztendő produkált.

Megható ez az aggodalom, nyájas olvasóm, s e meghatottság készlet arra, hogy válaszom ne legyen övön aluli, ne érintse mindennapjaink retrospektivitását, amiben egyébként én magam sem hiszek. Mindössze arra hívnám fel a figyelmet, hogy az általad felemlegetett zenekarok mindama hangokat és ritmusokat lejátsszák, melyeket az utóbbi száz évünk előadói megpróbáltak kiretusálni a partitúrákból, s ha ez nem elég, mert egy hosszabb és okosabb magyarázatot vártál, akkor tegyél fel egy lemezt, mondjuk *Vivaldit Nikolaus Harnoncourttal* vagy a *Brandenburgi versenyeket* ugyancsak vele, vagy a *Mozart d-moll zongoraversenyét Bilsonnal és Gardinerrel*, hát igen, nem kell tovább sorolnom: ezek aztán dögösen szólnak, szarnak mindama manírra, ami a romantika óta a zenét próbálta helyettesíteni.

A befejezés előtt állva jogosan akadékoskodsz most tovább, kedves olvasó, mert mégiscsak mi célja ennek a nem túl elegáns, s minden porcikájában látványosan erőltetett Előbeszédnek? Talán a szövegben rejlő hiányosságokat pótolná, vagy dölyfös öndicséret volna, illetve éppen álszerénység, kedvkeltő vagy

* Részlet a Marlon és Marionból.

kedvelvevő, netalán a szerző ezzel próbálta kivonni magát a délutáni családi feladatok alól.

Bizonyára minden igaz, ami itten felsoroltatott, de elsősorban szeretetet kívánt ébreszteni a fentebbi fertályban említett zeneművek iránt, s a figyelmet ez átkos kor poétikus terményeiről Csokonai Vitézre fordítani, ki oly igen szerette az élőbeszédet.

Ez volna a vége — kedves olvasó — a röpké bevezetésnek, de így mégsem fejezhetjük be, mert ki venné ezek után a kedvet és bátorságot, hogy az alább következő versek olvasásába vesse magát, sőt Csokonainál nagyon megörülne, hogy a következő oldalakat mostan olvasatlanul továbblapozhatja, ezért hát azt javasolnám, hogy térjünk vissza kis írásunk elejéhez, faljuk be újra az első bekezdést (végszó: „ami itt megkapó”), s ezt követően essünk neki a versezeteknek, az én csekély próbatételeimnek:

A felügyelő és a hangyák

*Drámai percek voltak,
bár senki nem feküdt még holtan,
a kéz, már megérintette a koltot.
Aztán az eső eleredt,
jobbra lökte a női,
balra a férfi tetemet.
— Megölték vagy elesett? —
kérdezték sebtében, kik arra jártak éppen.
— Felügyelő vagyok — fontoskodott
lökdelve egy kalapos —
a bűnüldöző szervezet megbízásából
a megoldást keresem,
s már sejtem vagy inkább tudom,
miképpen pusztult el
Marlon és Marion.*

*

*Fejjel a fal felé fordítva,
széttaposott sarkú sárcipőben,
mindketten büntetőpózban . . .
A hason, a karon, meg a lábon
hangyacsapat oson, bámul
a felügyelő közeli szemébe,
s valaki kiált: Utat-utat
emberek! Jöttem hetedhét
rét görnyedve, én vagyok a
Menyhért, barátom a Gáspár —
remegett-rezegett kezükben a hordágy.
— Cipi-cöpi, engedjenek
szép néző sereglet!*

*